

JĘZYK POLSKI

WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE ŚRÓDROCZNE I ROCZNE¹ OCENY

DLA UCZNIĄ KLASY VIIa

ROK SZKOLNY 2023/24

Opracowanie: mgr Magdalena Cebula

¹ W poniższym spisie wymagań podkreślono te umiejętności, które będą kształcone w I półroczu.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń potrafi:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE	KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE	TWORZENIE WYPOWIEDZI	SAMOKSZTAŁCENIE
<ul style="list-style-type: none"> • <u>omówić treść fragmentów tekstu</u> • <u>zaprezentować elementy świata przedstawionego</u> • <u>określić czas akcji utworu</u> • <u>wskazać wątek główny i wątki poboczne</u> • <u>określić rodzaj narracji i wskazać narratora</u> • <u>wymienić cechy bohatera</u> • <u>zapisać w punktach wydarzenia przedstawione w tekście</u> • <u>wymienić cechy mitu i przypowieści</u> • <u>wyjaśnić znaczenie pojęć: fraszka, pieśń, tren, bajka, satyra, ballada, realizm, fantastyka, punkt kulminacyjny, nauka moralna</u> • <u>posługiwać się pojęciami: dramat, aforyzm, ironia, tragedia, tekst popularnonaukowy, tekst naukowy, artykuł, komedia, komizm (sytuacyjny, postaci, językowy)</u> • <u>określić rodzaj literacki utworu</u> • <u>omówić treść fraszki, pieśni, trenu, bajki, satyry</u> • <u>wyjaśnić znaczenie pojęć: apostrofa wiersz sylabiczny, rym, powtórzenie, uosobienie</u> • <u>wskazać środki stylistyczne użyte w utworze</u> • <u>wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego utworu</u> • <u>wymienić typy dzieł malarskich</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>wymienić odmienne i nieodmienne części mowy i je scharakteryzować</u> • <u>wymienić części mowy, z którymi nie piszemy łącznie i rozdzielnie</u> • <u>wymienić wyjątki od obowiązujących reguł</u> • <u>zdefiniować imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierne, przysłówkowe współczesne i uprzednie oraz imiesłowowy równoważnik zdania</u> • <u>wymienić zasady pisowni nie z imiesłowami</u> • <u>wymienić części zdania</u> • <u>nazwać związki wyrazowe</u> • <u>wymienić rodzaje wypowiedzi w zależności od celu wypowiedzi</u> • <u>wymienić rodzaje zdań w zależności od liczby orzeczeń</u> • <u>wymienić rodzaje zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie</u> • <u>wskazać wyrazy podstawowe i pochodne</u> • <u>wskazać w podanych wyrazach formanty i nazwać ich typy</u> • <u>omówić zasady pisowni przedrostków: z-, s-, ś-, wz-, bez-, nad-, ob-, od-, pod-, przed-, roz-, w-, -dzki, -dztwo, -cki, -ctwo, -stwo</u> • <u>zdefiniować wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo</u> • <u>zdefiniować złożenia, zrosty i zestawienia</u> • <u>przedstawić zasady tworzenia przymiotników złożonych</u> • <u>przedstawić podział głosek</u> • <u>wymienić funkcje głoski i</u> • <u>przedstawić zasady akcentowania w języku polskim</u> • <u>przedstawić zasady, na jakich zachodzą upodobnienia fonetyczne</u> • <u>wyjaśnić różnice pomiędzy mową niezależną a mową zależną</u> • <u>omówić zasady skracania wyrazów i zasady odmiany skrótowców</u> • <u>wyliczyć rodzaje skrótowców</u> • <u>wymienić zasady etyki językowej</u> • <u>zdefiniować pojęcia: treść i zakres znaczeniowy wyrazu</u> • <u>wyjaśnić znaczenie pojęć: synonim, antonim, wyraz wieloznaczny, homonim, archaizm</u> • <u>przedstawić cechy odmian języka: oficjalnej i nieoficjalnej</u> • <u>wymienić zasady pisowni wyrazów wielką literą i małą literą</u> • <u>przedstawić zasady cytowania tekstów</u> • <u>omówić zasady pisowni wyrazów z literami: ó, u, rz, ż, ch, h</u> • <u>wymienić zasady pisowni wyrazów z ą, ę, om, em, on, en</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>sformułować główne myśli tekstu</u> • <u>wymienić cechy dobrze skomponowanego tekstu</u> • <u>wymienić elementy, które powinien zawierać opis dzieła sztuki</u> • <u>opisać obraz</u> • <u>wymienić etapy przygotowywania wypowiedzi argumentacyjnej</u> • <u>wymienić etapy pisania streszczenia</u> • <u>wymienić etapy pisania rozprawki</u> • <u>przedstawić schematy pisania rozprawki</u> • <u>przedstawić etapy przygotowywania przemówienia</u> • <u>wymienić elementy recenzji</u> • <u>wymienić zasady tworzenia opisu bibliograficznego</u> • <u>rozdzielić fakty i opinie</u> • <u>wymienić cechy wypowiedzi perswazyjnej i manipulacyjnej</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>korzystać ze słownika, encyklopedii i innych źródeł wiedzy wskazanych przez nauczyciela</u> • <u>sformułować główne myśli tekstu</u> • <u>prezentować wyniki swojej pracy</u>

OCENA DOSTATECZNA
Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE	KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE	TWORZENIE WYPOWIEDZI	SAMOKSZTAŁCENIE
<ul style="list-style-type: none"> • <u>wymienić najważniejsze cechy antycznej sztuki</u> • <u>wymienić najważniejsze dokonania renesansowe i określić ich funkcję</u> • <u>wymienić priorytety oświeceniowe</u> • wymienić najważniejsze elementy światopoglądu romantycznego • <u>określić myśl przewodnią utworu</u> • <u>wskazać cechy gatunkowe w utworach</u> • <u>scharakteryzować bohatera i omówić jego postawę</u> • <u>scharakteryzować narratora tekstu</u> • wskazać fantastyczne i realistyczne elementy świata przedstawionego • wskazać punkt kulminacyjny utworu • wyjaśnić, co to jest karykatura • podzielić bohaterów utworu na pierwszoplanowych, drugoplanowych i epizodycznych • <u>wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego i adresata lirycznego utworu</u> • <u>wskazać środki stylistyczne użyte w utworze</u> • <u>określić rodzaje rymów występujących w utworze</u> • <u>wskazać w wierszu porównanie homeryckie i określić jego funkcję</u> • <u>wskazać apostrofę w utworze i wyjaśnić jej funkcję</u> • <u>rozróżnić najważniejsze typy dzieł malarskich</u> • <u>wymienić główne środki wyrazu dzieła malarskiego</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>nazwać części mowy i określić formy odmiennych części mowy</u> • <u>uzupełnić tekst poprawnie zapisanymi wyrazami z nie</u> • <u>wskazać imiesłowu przymiotnikowe i przysłówkowe w podanym tekście</u> • <u>wskazać archaizmy w podanych zdaniach i zastąpić je wyrazami współczesnymi</u> • <u>wskazać główne części zdania i je nazwać</u> • <u>wskazać zdania bezpodmiotowe</u> • <u>wskazać w zdaniach określenia i je nazwać</u> • <u>rozpoznać rodzaje wypowiedzi w zależności od celu wypowiedzi</u> • <u>odróżnić zdanie od równoważnika zdania</u> • <u>rozpoznać rodzaje zdań w zależności od liczby orzeczeń</u> • <u>wskazać w tekście zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte</u> • <u>wskazać w tekście zdania złożone współrzędnie i podrzędnie</u> • <u>rozpoznać rodzaje zdań złożonych współrzędnie</u> • <u>stosować poprawną interpunkcję w zdaniach złożonych współrzędnie</u> • wskazać w wypowiedzeniu orzeczenia i rozdzielić zdania składowe • wskazać zdanie nadrzędne • uzupełnić wypowiedzenia imiesłowowymi równoważnikami zdania • wskazać w podanym tekście mowę niezależną i mowę zależną • wskazać wyrazy podstawowe dla podanych wyrazów pochodnych • wymienić funkcje formantów • wskazać wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo • wskazać wśród podanych przykładów złożenia, zrosty i zestawienia • rozszyfrować podane skróty • wskazać wypowiedzi zgodne i niezgodne z zasadami etyki słowa • zastąpić podane wyrazy ich synonimami • podać antonimy do podanych wyrazów • wyjaśnić, na czym polega wieloznaczność podanych wyrazów • podzielić słowa na głoski i sylaby • podać przykłady głosek miękkich, twardych, dźwięcznych, bezdźwięcznych, ustnych i nosowych • wskazać upodobnienia fonetyczne • przedstawić cechy języka ogólnego i języka o ograniczonym zasięgu • scharakteryzować odmiany języka o ograniczonym zasięgu 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ułożyć plan wydarzeń przedstawionych w utworze</u> • <u>sformułować plan wypowiedzi argumentacyjnej</u> • <u>uporządkować wskazaną wypowiedź</u> • <u>opisać postacie przedstawione na obrazie</u> • odnaleźć tezę i argumenty w zaprezentowanym tekście • zastosować słownictwo przydatne przy pisaniu • dokonać doboru odpowiednich argumentów do uzasadnienia wskazanej tezy • wyjaśnić, na czym polega perswazyjny i manipulacyjny charakter wypowiedzi • dokonać analizy podanego przemówienia • odróżnić recenzję od sprawozdania • selekcjonować informacje przydatne przy pisaniu recenzji 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>wyrazić swoją opinię na temat poznanego dzieła</u> • zgromadzić i zaprezentować informacje na dany temat, korzystając z różnych źródeł wiedzy • współtworzyć projekt wystawy

OCENA DOBRA

Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE	KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE	TWORZENIE WYPOWIEDZI	SAMOKSZTAŁCENIE
<ul style="list-style-type: none">• <u>wypowiedzieć się na temat dziedzictwa kulturowego wywodzącego się z religii</u>• <u>omówić specyfikę sztuki renesansowej</u>• <u>omówić specyfikę polskiego oświecenia</u>• omówić najważniejsze cechy sztuki romantycznej• określić nastrój utworu• <u>zinterpretować tytuł utworu</u>• <u>zinterpretować wskazany fragment utworu</u>• <u>ocenić zachowanie bohatera i odnieść się do jego przeżyć wewnętrznych o omówić jego stan psychiczny</u>• <u>omówić relacje pomiędzy bohaterami</u>• <u>omówić relacje między sferami realistyczną i fantastyczną w dziele</u>• określić funkcję baśni i legend w dramacie• <u>wyjaśnić sens alegorii użytych w bajkach</u>• <u>przedstawić morały poznanych bajek</u>• <u>omówić problem poruszony w satyrze</u>• <u>dokonać analizy tekstu współczesnej wersji mitu i przypowieści</u>• <u>wyciągać wnioski</u>• <u>omówić funkcję środków stylistycznych użytych w utworze (personifikacja, anafora, apostrofa, metafora, pytanie retoryczne, zdrobnienie)</u>• <u>omówić przedstawiony w wierszu kontrast określić jego funkcję</u>• <u>omówić sposób przedstawienia opisanej historii w artykułach prasowych</u>• zinterpretować motto utworu	<ul style="list-style-type: none">• <u>używać czasowników we właściwych formach</u>• <u>wskazać imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe w tekście i podzielić je na kategorie</u>• <u>utworzyć imiesłowy z przeczeniem nie</u>• <u>omówić sposób wykorzystania frazeologizmów we wskazanym dziele</u>• <u>określić funkcję archaizmów w tekście stylizowanym</u>• <u>wypisać związki wyrazowe występujące w podanych zdaniach</u>• <u>przekształcić zdanie w równoważnik zdania i odwrotnie</u>• <u>tworzyć wykresy zdań złożonych współrzędnie</u>• wyszukać w tekście fragmenty o charakterze aforyzmów• określić typy zdań podrzędnych• przekształcić wypowiedzi w mowie zależnej na mowę niezależną i odwrotnie• zastosować w zapisie dialogu poprawną interpunkcję• wskazać formant w wyrazie pochodnym• wyjaśnić znaczenie podanych wyrazów pochodnych• wskazać wyrazy należące do jednej rodziny• wskazać rdzenie w podanych grupach wyrazów• wypisać zrosty, złożenia i zestawienia z mapy Polski• poprawnie zastosować skrótowce w zdaniu• wyjaśnić znaczenie skrótowców• odróżnić homonimy od wyrazów wieloznacznych• wskazać funkcje głoski i na podanych przykładach• wskazać wyrazy należące do polszczyzny oficjalnej i polszczyzny nieoficjalnej• wskazać w tekście elementy gwarowe• wyjaśnić pisownię kłopotliwych liter w podanych wyrazach• <u>wyjaśnić zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą, odnosząc się do podanych przykładów</u>• <u>wskazać elementy stylu potocznego i języka młodzieży</u>	<ul style="list-style-type: none">• <u>opisać kolorystykę i nastrój obrazu</u>• <u>wymienić kryteria, według których ocenia się obraz</u>• <u>poprawić wskazane wypracowanie</u>• <u>omówić kompozycję dzieła</u>• poprawić błędy w podanym streszczeniu• przygotować w punktach streszczenie ostatnio widzianego filmu• <u>stworzyć tekst zawierający cytaty</u>• wskazać różne typy argumentów w podanym tekście• sformułować argumenty i kontrargumenty do podanej tezy• stworzyć plan rozprawki na podstawie zaprezentowanej dyskusji• podać przykłady wypowiedzi perswazyjnych i manipulacyjnych• dokonać analizy skuteczności wybranego sloganu reklamowego• dokonać analizy niewerbalnych środków komunikacji• stworzyć plan recenzji	<ul style="list-style-type: none">• <u>przedstawiać własne stanowisko w danej sprawie</u>• <u>korzystać ze zbiorów bibliotecznych</u>• <u>gromadzić i selekcjonować informacje pozyskane z różnych źródeł</u>• realizować krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnej• skorzystać ze słownika w razie wątpliwości związanych z poprawnym zapisem wyrazów

OCENA BARDZO DOBRA
Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE	KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE	TWORZENIE WYPOWIEDZI	SAMOKSZTAŁCENIE
<ul style="list-style-type: none"> • wymieniść osiągnięcia cywilizacyjne starożytnego świata • omówić wybrane dzieło sztuki w odniesieniu do światopoglądu renesansowego, oświeceniowego i romantycznego • <u>omówić wpływ narracji na odbiór utworu</u> • <u>ocenić postępowanie bohatera</u> • <u>sformułować morał przypowieści</u> • <u>zinterpretować znaczenie puenty utworu</u> • <u>omówić sposób obrazowania w utworach</u> • <u>wyjaśnić przesłanie wiersza</u> • sformułować problem przedstawiony we fragmentach tekstu • <u>wskazać cechy wspólne poznanych utworów</u> • <u>porównać poznane utwory i wyrazić swoją opinię na temat zawartego w nich ładunku emocjonalnego</u> • omówić funkcję tytułu tekstu • zinterpretować tytuł dzieła w odniesieniu do źródła cytatu • wskazać słowa kluczowe w tekście • wskazać przykłady sceny komicznej i tragicznej w utworze • wyjaśnić, na czym polega tragizm losów bohatera • wskazać zjawiska krytykowane we współczesnych komediach filmowych o polskim społeczeństwie i wyjaśnić, na czym polega zawarty w nich humor 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>utworzyć zdania złożone współrzędnie i podrzędnie</u> • <u>utworzyć i nazwać imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe</u> • <u>wyjaśnić znaczenie frazeologizmu</u> • przedstawić relację zdań na wykresie • wskazać oboczności w wyrazach • utworzyć wyrazy o różnych kategoriach znaczeniowych • utworzyć rodzinę wyrazów • stworzyć tekst ze zrostami, złożeniami i z zestawieniami • zastąpić podane nazwy właściwymi skrótowcami • poprawnie zapisać skróty podanych wyrazów • sformułować wypowiedź o wydźwięku negatywnym zgodną z zasadami etyki słowa • odpowiednio akcentować wyrazy • wskazać uproszczenia grup spółgłoskowych • dostosować tekst do sytuacji komunikacyjnej • stworzyć tekst z poprawnie zapisanymi wyrazami z ą, ę, om, em, on, en • <u>użyć w zdaniach właściwych spójników</u> • <u>zredagować tekst, w którym występują poprawnie zapisane wyrazy z nie</u> • <u>zastosować zasadę pisowni wielką literą wyrazów w zwrotach grzecznościowych w samodzielnie zredagowanym tekście</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>stworzyć wewnątrznie uporządkowane, spójne wypracowanie na dany temat</u> • <u>zredagować opis przeżyć wewnętrznych postaci mitologicznej i/lub biblijnej</u> • <u>stworzyć opowiadanie inspirowane mitem i/lub przypowieścią</u> • <u>postawić tezę interpretacyjną</u> • <u>właściwie argumentować</u> • <u>uogólnić, podsumowywać i porównywać</u> • <u>zredagować opis wskazanego obrazu i ocenić obraz według podanych kryteriów</u> • <u>wypowiedzieć się na temat funkcji mediów społecznościowych</u> • <u>przygotować mowę dla adwokata broniącego lub oskarżającego bohatera</u> • <u>podjąć dyskusję na zadany temat</u> • stworzyć wypowiedź argumentacyjną • stworzyć streszczenie wybranego tekstu narracyjnego • stworzyć opisy bibliograficzne cytowanych przez siebie źródeł • napisać opowiadanie z elementami opisu przeżyć wewnętrznych • napisać rozprawkę • przygotować przemówienie • sformułować tekst perswazyjny i tekst manipulacyjny • sformułować slogany reklamowe • napisać recenzję wybranego filmu 	<ul style="list-style-type: none"> • opracować własny pomysł na wystawienie wybranego fragmentu dramatu • wygłosić przemówienie • samodzielnie pogłębiać swoją wiedzę przedmiotową (uczestniczyć w konkursach) • brać czynny udział w życiu kulturalnym swojego regionu • umiejętnie korzystać z różnych źródeł wiedzy z poszanowaniem praw autorskich

OCENA CELUJĄCA

Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE	KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE	TWORZENIE WYPOWIEDZI	SAMOKSZTAŁCENIE
<ul style="list-style-type: none">• <u>wykorzystywać bogate konteksty</u>• <u>omówić postać będącą antywzorem z innego tekstu kultury</u>• <u>porównać obraz z innymi tekstami kultury</u>• <u>wypowiedzieć się na temat dziedzictwa cywilizacyjnego starożytności, wartościując je</u>• <u>omówić wybrane dzieła antycznej sztuki</u>• <u>odnieść dany utwór do renesansowego humanizmu</u>• <u>wskazać elementy światopoglądu oświeceniowego w bajkach Ignacego Krasickiego</u>• <u>przedstawić i omówić inne dzieła sztuki romantycznej</u>• <u>odnaleźć w różnych źródłach inne realizacje wskazanego motywu</u>• <u>omówić podobieństwa i różnice pomiędzy utworami</u>• <u>omówić nawiązania kulturowe obecne w utworze</u>• <u>omówić cechy wspólne poznanych fraszek</u>• <u>zinterpretować tytuł utworu w kontekście historycznym</u>• <u>omówić różne sposoby przedstawienia motywu przemijania w tekstach kultury</u>• <u>wskazać w utworze elementy kultury sarmackiej</u>• <u>wypowiedzieć się na temat funkcji humoru w tekstach literackich</u>	<ul style="list-style-type: none">• <u>przekształcić tekst napisany w środowiskowej odmianie języka w tekst napisany językiem ogólnonarodowym</u>• <u>wskazać słownictwo należące do języka ogólnego oraz języka o ograniczonym zasięgu</u>• <u>podjąć dyskusję na temat możliwości przeciwdziałania mowie nienawiści</u>• <u>podjąć dyskusję na temat funkcji fake newsów</u>	<ul style="list-style-type: none">• <u>podjąć dyskusję na dany temat</u>• <u>wypowiedzieć się na temat przeżywania żałoby i sposobów kultywowania pamięci o zmarłych w innych kulturach</u>• <u>zrelacjonować wizytę w galerii lub muzeum</u>• <u>stworzyć pisemną recenzję wybranego dzieła sztuki</u>• <u>wypowiedzieć się na temat adaptacji filmowej Świtezianki</u>• <u>samodzielnie sformułować temat rozprawki</u>• <u>zgrupować argumenty, korzystając z różnych źródeł</u>• <u>sformułować i rozwiązywać problemy badawcze</u>	<ul style="list-style-type: none">• <u>korzystać z zasobów Gminnej Biblioteki Publicznej</u>• <u>odnaleźć w dowolnych źródłach potrzebne informacje</u>• <u>przygotować prezentację na temat symboliki świąt w kulturze popularnej</u>• <u>przedstawić wiadomości na wybrany temat</u>• <u>zaprezentować wybraną postać</u>• <u>przygotować prezentację na temat wybranego artysty</u>